

ผลการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา
ต่อทักษะทางสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

The Effects of Group Counseling Program on Theory of
Cognitive Behavioral Modification to Social Skills of
Undergraduate Students

ธนปพน ภูสุวรรณ¹

ชลิดา ตระกูลสุนทร²

พงษ์ศักดิ์ ศรีติปกรณ์³

กุลพัฒน์ ยิ่งดำนุ่น⁴

Tanapapon Poosuwan

Chalida Trakulsunthon

Pongsak Sarutipakorn

Kullaphat Yingdumnoon

Received : 29 มีนาคม 2561

Revised : 21 สิงหาคม 2561

Accepted : 31 ตุลาคม 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญาต่อทักษะทางสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ปีการศึกษา 2559 ที่มีผลคะแนนจากมาตรวัดทักษะทางสังคมอยู่ในระดับต่ำ และอาสาสมัคร

¹ อาจารย์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

² อาจารย์ สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

³ อาจารย์ วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา

⁴ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

เข้าร่วมการทดลอง จำนวน 30 คน สุ่มเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง จำนวน 15 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 15 คน ในกลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทางการปรับปรุงพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการให้คำปรึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวัดผล 3 ระยะ ได้แก่ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที

ผลการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะทางสังคมในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะทางสังคมในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล สูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ทักษะทางสังคม การให้คำปรึกษากลุ่ม การปรับปรุงพฤติกรรมทางปัญญา

Abstract

The purposes of this research were to study the effect of the development of Social skills to undergraduate students with a group consulting based on the theory of cognitive behavior modification. The samples were undergraduate students of the Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat University, academic year 2017, who had a low-level of Social skills scores. There were 30 volunteers in the experiment, of which 15 were in the experimental group and 15 in the control group. The experimental group received counseling based on the theory of cognitive behavioral modification for the development of Social skills consisting of 10 sessions of 60 minutes, twice a week for 5 weeks, and the control group did not receive counseling. Data were collected by three

phases of measurement; pre-test, post-test and follow-up. The data were analyzed by average, standard deviation and t-test.

The results showed that the experimental group had higher Social skills score at the post-test and follow-up than the control group and this was statistically significant at the 0.05 level. The experimental group had Social skills scores in the post-test and the follow-up higher than pre-test at the statistically significant 0.05 level.

Keywords : Social skills, Group counseling, Cognitive behavioral modification

ความสำคัญของปัญหา

จากผลการศึกษาปัญหาด้านอารมณ์ จิตใจ และสุขภาพจิตของวัยรุ่นไทยในยุคดิจิทัล โดยกรมสุขภาพจิต ปรากฏว่า วัยรุ่นมีปัญหาด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร้อยละ 74 ปัญหาด้านพฤติกรรมก้าวร้าวร้อยละ 29 และปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจร้อยละ 13 ซึ่งเป็นปัญหาสืบเนื่องมาจากความสัมพันธ์ที่ไม่ราบรื่นกับเพื่อนหรือกับบุคคลในครอบครัว แสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นไทยปัจจุบันมีปัญหาด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นอยู่ในระดับสูง ส่งผลให้ขาดโอกาสการเข้ากลุ่มเพื่อนหรือกลุ่มสังคม ขาดการยอมรับ และขาดโอกาสด้านการเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งพัฒนาการทางสังคมในช่วงวัยนี้เป็นเรื่องสำคัญมาก เนื่องจากในช่วงวัยรุ่นไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น เป็นวัยแห่งการค้นหาค้นหาตนเอง (Identity) ต้องการความรู้สึกรับรู้และเชื่อมั่นในตนเอง จึงต้องการเปิดเผยให้ตนเป็นที่รู้จักในกลุ่มเพื่อน (Recognition) ต้องการการยอมรับ (Acceptance) และการมีส่วนร่วม (Participation) ในกลุ่มสังคม ที่ตนเกี่ยวข้อง ผ่านพฤติกรรมทางสังคมหรือที่เรียกว่า ทักษะทางสังคม (Social Skills) (กรมสุขภาพจิต, 2559)

ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relations) ส่วนในชีวิตประจำวัน ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการใช้ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interactions)

เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมาย (Goals) และความต้องการ (Needs) ของตนเอง และขณะเดียวกันก็ต้องพิจารณาเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายและความต้องการของบุคคลอื่น (Perren, Forrester - Knauss & Alsaker, 2012) ยังเกี่ยวข้องกับความสามารถในการริเริ่ม (Initiate) และพยายามดำรงอยู่ คงไว้หรือรักษา (Maintain) ซึ่งความสัมพันธ์ทางสังคม และเป็นความสามารถทางสังคม (Social Competence) ของแต่ละบุคคลในด้านความเข้าใจ บริบทสังคม ความสามารถด้านการวางแผน (Planning) การปรับตัว (Adjustment) และการปฏิบัติ (Performance) เพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคมไปในแนวทางที่พึงประสงค์ (Laugeson et al., 2015; Perren, Forrester - Knauss & Alsaker, 2012)

ส่วนทักษะทางสังคมในบริบทสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถเชิงพฤติกรรมทางสังคม ที่ช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเชิงบวกกับบุคคลอื่น ในสถานศึกษา ระหว่างเพื่อนร่วมชั้นเรียน เพื่อน ครู เจ้าหน้าที่สถานศึกษา หรือบุคคลอื่นที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา (Seevers & Jones - Blank, 2008) ผู้เรียนที่มีทักษะทางสังคมในระดับสูง โดยทั่วไปจะได้รับการยอมรับจากเพื่อน และมีภาวะทางอารมณ์ในเชิงบวกสูง ส่วนใหญ่แสดงให้เห็นถึงความพร้อมในการเรียน มีความสามารถด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีการปรับตัวทางสังคมในโรงเรียนที่ดี มีความสำเร็จทางวิชาการ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มเพื่อน ความเป็นอยู่ดีในระดับสูง มีความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว และมีความสำเร็จในการทำงาน (Kosciw, Palmer & Kull, 2015) นอกจากนี้ยังพบว่า ทักษะทางสังคมของผู้เรียน ยังพัฒนาไปสู่ทักษะการเป็นผู้นำ (Leadership Skills) ที่ดีในอนาคต (Pereira - Lima & Loureiro, 2015)

ในทางตรงกันข้าม หากผู้เรียนมีความบกพร่องด้านทักษะทางสังคม มักมีปัญหาเกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม บกพร่องด้านทักษะการสื่อสาร (Matson, Hess & Mahan, 2013) ตลอดจนขาดการยอมรับจากเพื่อน มักถูกปฏิเสธจากเพื่อน หรือตกเป็นเหยื่อจากการแกล้งของเพื่อน มักถอนตัวออกจากกลุ่มเพื่อน ขาดการยอมรับจากครู และมีพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมอยู่ในระดับต่ำ มีปัญหาทางอารมณ์สังคม หรือมีปัญหาด้านพฤติกรรม มีปัญหาด้านการปรับตัวภายในโรงเรียน มีพฤติกรรมเก๋กต มีแนวโน้มสูงที่จะถูกไล่ออก หรือมีปัญหาด้านถูกพักการเรียน มีอัตราการออกกลางคันสูง มีความเสี่ยงที่จะกระทำผิดกฎหมาย เป็นโรคจิต (Psychopathology) และมีความเสี่ยงสูงที่จะมีปัญหาด้านสุขภาพจิต (Mental

health) ในอนาคต (Sentse, Prinzie & Salmivalli, 2017; Whitted, 2011)

ผลการศึกษาในระยะยาวยังแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างความบกพร่องด้านทักษะทางสังคม กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic achievement) ในวัยรุ่น ไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น มีผลลัพธ์ที่แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนที่บกพร่องด้านทักษะทางสังคม มักแสดงให้เห็นถึงผลการเรียนที่ต่ำกว่ามาตรฐาน มีความบกพร่องด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Lievens & Sackett, 2012) มีความเสี่ยงในการใช้สารเสพติด ติดอินเทอร์เน็ต (Chou et al., 2016) และมีความเสี่ยงสูงทางสุขภาพจิต ในด้านภาวะซึมเศร้า ความวิตกกังวล พฤติกรรมก่อปัญหา (Conduct problems) พฤติกรรมต่อต้านสังคม (Nix, Bierman, Domitrovich & Gill, 2013) และมีความสัมพันธ์สูงกับอัตราการว่างงาน (Unemployment) ในอนาคต (Hanapi & Nordin, 2014) จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า ทักษะทางสังคม มีความสำคัญสูงมาก จำเป็นที่ผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา ต้องแก้ปัญหาหรือพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะทางสังคมที่สูงขึ้น

การพัฒนาและส่งเสริมทักษะทางสังคม สามารถทำได้หลายวิธี ที่นิยมใช้คือการใช้ตัวแบบ และสื่อบนหลักการของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) เสนอโดย Bandura ในปี ค.ศ. 1986 ได้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแบบหรือสื่อสิ่งแวดล้อม และการเรียนรู้ทางสังคม ส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคล นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมทักษะทางสังคม ด้วยวิธีการฝึกอบรมและการสอน การใช้กิจกรรมกีฬาประเภททีม การเรียนรู้โดยการกระทำ ตามทฤษฎีโมเดลการเรียนรู้ทั่วไป (General Learning Model : GLM) เสนอโดย Buckley และ Anderson ในปี ค.ศ. 2006 ได้อธิบายโดยสรุปว่า การจัดสิ่งแวดล้อม การจัดประสบการณ์ และให้การเรียนรู้ทางสังคม สามารถใช้พัฒนาทักษะทางสังคมของบุคคลได้ (Baumeister & Bushman, 2011; Cingel & Krcmar, 2017; Kostelnik et al., 2012; Myers, 2012)

วิธีการพัฒนาทักษะทางสังคมที่มีประสิทธิภาพ และมีหลักฐานเชิงประจักษ์แสดงผลลัพธ์และผลกระทบที่ชัดเจน คือ การปรับพฤติกรรมทางปัญญา (Cognitive Behavior Modification : CBM) เป็นกระบวนการปรับความคิดและพฤติกรรมของบุคคล เพื่อช่วยลด หรือปรับเปลี่ยน แก้ปัญหาทางด้านความคิด อารมณ์ พฤติกรรม และสรีระ จากแนวคิดพื้นฐานว่า สิ่งเร้าไม่ได้มีผลต่อความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมโดยตรง แต่ต้อง

ผ่านกระบวนการคิดของบุคคล ซึ่งในแต่ละบุคคลก็มีหลักการคิดแตกต่างกันไปตามพื้นฐาน การอบรมเลี้ยงดู สิ่งแวดล้อม และประสบการณ์ โดย Beck ได้เสนอไว้ในปี ค.ศ. 1995 โดยกล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากความคิด ดังนั้น การปรับเปลี่ยนความคิดที่ไม่เหมาะสม จึงสามารถใช้ปรับสภาพอารมณ์ และเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลได้ (Clark & Beck, 2010; Leddy, Anderson & Schulkin, 2013; Miltenberger, 2012; Ozabaci, 2012; Wolstencroft et al., 2018)

เนื่องจากการพัฒนาทักษะทางสังคม ต้องอาศัยการเรียนรู้และการฝึกทักษะ การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ผู้วิจัยจึงใช้กระบวนการพลวัตกลุ่ม ด้วยเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม (Group counseling) ซึ่งเป็นกระบวนการเสริมสร้างความสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสารเชิงบวกระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม เสนอโดย Corey ในปี ค.ศ. 2008 ได้กล่าวไว้ว่า การให้คำปรึกษากลุ่มมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกร่วมแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต อารมณ์ความรู้สึก หรือพัฒนาพฤติกรรม โดยร่วมกันเรียนรู้ถึงปัญหา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ฝึกทักษะ และให้ข้อมูลย้อนกลับภายในกลุ่ม ภายใต้บรรยากาศของความเห็นอกเห็นใจ และสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อนำไปสู่ความไว้วางใจ ยอมรับเปิดเผยอารมณ์ ความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเอง เน้นส่งเสริมทัศนคติเชิงบวก และร่วมกันจัดการกับปัญหาหรืออุปสรรคด้วยวิธีการสร้างสรรค์ (Corey, 2015; Powers et al., 2016; Sturmer & Snyder, 2009)

ผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิธีการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิด การปรับพฤติกรรมทางปัญญา เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของวัยรุ่นไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ปรากฏว่า ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบมีกลุ่มเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุมโดยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างระหว่าง 5 - 30 คนต่อกลุ่ม ช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่าง ระหว่าง 17 - 25 ปี ทั้งเพศชายและเพศหญิง ใช้เวลาในการให้คำปรึกษากลุ่มตั้งแต่ ครั้งละ 45 นาที ไปจนถึง 90 นาที สัปดาห์ละ 1 - 2 ครั้ง ใช้จำนวนครั้งในการให้คำปรึกษาทั้งหมด ตั้งแต่ 6 - 16 ครั้ง แต่ที่นิยมใช้คือ 8 - 12 ครั้ง ใช้การวัดผล 3 ระยะคือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องตรงกันว่าวิธีการ ให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา สามารถใช้พัฒนาทักษะทางสังคมของวัยรุ่นไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล

(Laugeson et al., 2015; Maddox, Miyazaki & White, 2017; Spain, Blainey & Vaillancourt, 2017; Spence et al., 2017)

สำหรับขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม ผู้วิจัยได้นำแนวคิดขั้นตอนการปรับพฤติกรรมทางปัญญาของ Leddy, Anderson & Schulkin (2013) มาปรับใช้ เนื่องจากนิยมนำแนวคิดขั้นตอนนี้ ไปใช้ในการปรับพฤติกรรมเชิงบวกให้กับกลุ่มตัวอย่างในช่วงวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น โดยมี 8 ขั้นตอนตามลำดับ ประกอบด้วย 1) การตั้งเป้าหมาย (Goal Setting) 2) การประเมิน พฤติกรรมทางปัญญา (Cognitive Behavioral Assessment) 3) ตรวจสอบตนเอง (Self-Monitoring) โดยการค้นหาความคิดอัตโนมัติที่ไม่เหมาะสม (Automatic thought) 4) การปรับโครงสร้างทางปัญญา (Cognitive Restructuring) 5) การแก้ปัญหา (Problem Solving) 6) การเปิดรับข่าวสาร (Exposure) ซึ่งในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำเนื้อหาการพัฒนา พฤติกรรมทางสังคมเชิงบวกของ Goldstein, Glick & Gibbs (1998) มาปรับใช้เพื่อให้ ความรู้แก่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย โดยมีเนื้อหาประกอบด้วยการเห็นแก่ผู้อื่น การพัฒนา อารมณ์เชิงบวก การมองจากมุมของผู้อื่น การรู้ซึ่งถึงความรู้สึก ความเห็นอกเห็นใจ ความสามารถในการเข้าสังคม ความภูมิใจในตนเองและรับรู้คุณค่าของตนเอง การควบคุม ตนเอง การแก้ปัญหาและการจัดการกับความเครียด และทักษะทางสังคม (Caceda, 2015; Glick & Gibbs, 2010) 7) การทดลองและฝึกทักษะพฤติกรรมใหม่ (Behavioral Experiments) และ 8) การป้องกันการหวนกลับของพฤติกรรม (Relapse Prevention) (Leddy, Anderson & Schulkin, 2013)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ระหว่าง กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญากับ กลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ในระยะก่อน

การทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาระดับปริญญาตรีกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา มีคะแนนทักษะทางสังคมสูงกว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีกลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลอง

2. นักศึกษาระดับปริญญาตรีกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา มีคะแนนทักษะทางสังคมสูงกว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีกลุ่มควบคุมในระยะติดตามผล

3. นักศึกษาระดับปริญญาตรีกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา มีคะแนนทักษะทางสังคมในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง

4. นักศึกษาระดับปริญญาตรีกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา มีคะแนนทักษะทางสังคมในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่มีอายุระหว่าง 19 - 24 ปี ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 - 4 ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ประจำปีการศึกษา 2559 ทั้งหมด จำนวน 4,481 คน

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย เป็นเนื้อหาความรู้ ที่ใช้ในขั้นตอนการเปิดรับข่าวสาร (Exposure) เพื่อการพัฒนาทักษะทางสังคม ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเนื้อหาการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมเชิงบวก ของ Goldstein, Glick & Gibbs (1998) มาให้ความรู้แก่กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย การเห็นแก่ผู้อื่น การพัฒนาอารมณ์เชิงบวก การมองจากมุมของผู้อื่น การรู้ซึ้งถึงความรู้สึก ความเห็นอกเห็นใจ ความสามารถในการเข้าสังคม ความภูมิใจในตนเองและ

รับรู้คุณค่าของตนเอง การควบคุมตนเอง การแก้ปัญหาและการจัดการความเครียด และทักษะทางสังคม

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ การให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา

3.2 ตัวแปรตาม คือ ทักษะทางสังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่มีอายุระหว่าง 19 - 24 ปี ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 - 4 ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2559 ที่มีคะแนนทักษะทางสังคมอยู่ในระดับต่ำและยินดีอาสาสมัครเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 30 คน สุ่มเข้ากลุ่มทดลอง จำนวน 15 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 15 คน

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยรับอาสาสมัครเข้าร่วมการทดลอง แล้วชี้แจงรายละเอียดของงานวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการทดลอง และการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างเป็นความลับ ผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวมและได้อธิบายถึงการถอนตัวของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างว่าสามารถถอนตัวได้ตลอดเวลา โดยไม่เกิดผล กระทบใดทั้งสิ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. มาตรวัดทักษะทางสังคม (Social Skills Scales)

มาตรวัดทักษะทางสังคมที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นมาตรวัดที่ผู้วิจัยพัฒนาต่อมาจากมาตรวัดทักษะทางสังคม (Social Skills Rating Scales System) ของ Jurado และคณะ (2006) และแบบสอบถามทักษะทางสังคม (Social Skills Questionnaire) ของ Eslami และคณะ (2014) โดยผู้วิจัยนำมาปรับให้มีข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 25 ข้อ ชนิดมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scales) การให้คำตอบ เริ่มตั้งแต่ 1 คะแนน

หมายถึง ไม่เคย/แทบจะไม่เคยเกิดขึ้นเลยไปจนถึง 5 คะแนน หมายถึง เกือบตลอดเวลา/เกิดขึ้นบ่อยมากที่สุด มาตราวัดทักษะทางสังคมแบ่งเป็น 5 องค์ประกอบย่อย ดังนี้

- 1) การควบคุมตนเอง (Self - control) มีตัวอย่างข้อคำถาม เช่น ฉันช่วยงานบ้านหรือช่วยงานครูได้โดยไม่ต้องถูกร้องขอ ฉันรับฟังคำวิจารณ์จากพ่อแม่หรือครูได้โดยไม่โกรธ
- 2) การเอาใจใส่ (Empathy) มีตัวอย่างข้อคำถาม เช่น ฉันรู้สึกเสียใจเมื่อมีบางอย่างที่ไม่ดีเกิดขึ้นกับเพื่อนฉันยินดีรับฟังปัญหาของเพื่อน
- 3) การยืนยันทนเอง (Self - assertion) มีตัวอย่างข้อคำถาม เช่น ฉันพูดคุยกายทางออกกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนเมื่อเกิดปัญหาหรือมีความขัดแย้ง ฉันพูดคุยกายทางออกเมื่อเกิดปัญหาหรือมีความขัดแย้งกับสมาชิกในครอบครัว
- 4) ความร่วมมือ (Cooperation) มีตัวอย่างข้อคำถาม เช่น ฉันเข้าร่วมกิจกรรมกับครอบครัว ฉันเข้าร่วมกิจกรรมของชั้นเรียน
- 5) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationships) มีตัวอย่างข้อคำถาม เช่น มีการแบ่งปันผลประโยชน์ด้วยความยุติธรรมระหว่างฉันกับเพื่อน มีการให้และรับที่สมดุลระหว่างฉันกับเพื่อน เป็นต้น

การหาคุณภาพของมาตราวัดทักษะทางสังคม ผู้วิจัยหาคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา จำนวน 3 ท่าน มีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Index : CVI) เท่ากับ 1.00 แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับนักศึกษาที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน ตรวจสอบคุณภาพ ด้านอำนาจจำแนก (Discrimination) พิจารณาจากค่าดัชนีอำนาจจำแนกรายข้อ (Item-total Correlation) ผลปรากฏว่า มีค่าดัชนีอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.42 ถึง 0.74 แล้วนำไปตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง (Reliability) แบบสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .90

2. โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เพื่อใช้พัฒนาทักษะทางสังคม

ผู้วิจัยสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เพื่อใช้พัฒนาทักษะทางสังคม โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1 การทบทวนวรรณกรรม ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม การปรับพฤติกรรมทางปัญญา และการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเป็นแนวทาง

ในการกำหนดจุดมุ่งหมายและวิธีการสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เพื่อใช้พัฒนาทักษะทางสังคม

2.2 สร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เพื่อใช้พัฒนาทักษะสังคม

2.3 ตรวจสอบคุณภาพ ของโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เพื่อใช้พัฒนาทักษะทางสังคม โดยใช้การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index : CVI) ผู้วิจัยนำโปรแกรมเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา จำนวน 3 ท่าน ผลการพิจารณาดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 1.00

2.4 ปรับปรุงแก้ไข โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เพื่อใช้พัฒนาทักษะทางสังคม ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.5 การทดลองใช้โปรแกรม (Pilot Study) ให้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ที่มีคุณสมบัติคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 คน เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานจริง เช่น ความเหมาะสมของเนื้อหา ความเข้าใจในเนื้อหา ความน่าสนใจ และระยะเวลาที่ใช้ดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสมกับช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำปัญหาที่พบจริงและข้อเสนอแนะจากการทดลองใช้โปรแกรม มาปรับปรุงและแก้ไขโปรแกรม

2.6 จัดทำคู่มือการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เพื่อใช้พัฒนาทักษะทางสังคม สำหรับนำไปใช้ในการทดลองจริง

2.7 โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เพื่อใช้พัฒนาทักษะทางสังคม ประกอบด้วย 1) ชื่อโปรแกรม 2) หลักการและเหตุผล 3) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 4) ลักษณะของโปรแกรม 5) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม จำนวน 10 ครั้ง (Sessions) ครั้งละ 60 นาที 6) แผนงานการบ้าน และ 7) แนวทางการประเมินผลทักษะทางสังคม โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรม ดังนี้

1) การให้คำปรึกษากลุ่มขั้นเริ่มต้น

ครั้งที่ 1 การปฐมนิเทศ การสร้างสัมพันธภาพ การชี้แจงวัตถุประสงค์ การแนะนำสมาชิกในกลุ่ม และการอธิบายบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม

2) การให้คำปรึกษากลุ่มชั้นดำเนินการ

ครั้งที่ 2 สร้างสัมพันธภาพ การยอมรับและให้ความไว้วางใจ การตั้งเป้าหมายเชิงพฤติกรรมของทักษะทางสังคมที่พึงประสงค์

ครั้งที่ 3 การประเมินพฤติกรรมทางปัญญา และการตรวจสอบตนเอง ด้วยการค้นหาความคิดอัตโนมัติที่ไม่เหมาะสม เกี่ยวกับการตอบสนองต่อสถานการณ์ทางสังคมหรือปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

ครั้งที่ 4 การปรับโครงสร้างทางปัญญา ด้วยการค้นหาความคิดที่เหมาะสม มาทดแทนความคิดที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับสถานการณ์ทางสังคมหรือปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

ครั้งที่ 5 การปรับโครงสร้างทางปัญญา ด้วยการค้นหาความคิดที่เหมาะสม มาทดแทนความคิดที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับสถานการณ์ทางสังคมหรือปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การร่วมกันระดมสมองเพื่อแก้ปัญหา เพื่อหาวิธีการตอบสนองด้านทักษะทางสังคมที่เหมาะสม

ครั้งที่ 6 การเปิดรับข่าวสารด้านทักษะทางสังคมที่เหมาะสม และการทดลองพฤติกรรม ด้วยการฝึกปฏิบัติทักษะทางสังคมที่เหมาะสมในสถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 7 การเปิดรับข่าวสาร ด้านทักษะทางสังคมที่เหมาะสม และการทดลองพฤติกรรม ด้วยการฝึกปฏิบัติทักษะทางสังคมที่เหมาะสมในสถานการณ์จำลอง และไปฝึกปฏิบัติจริงเป็นการบ้าน

ครั้งที่ 8 การเปิดรับข่าวสาร ด้านทักษะทางสังคมที่เหมาะสม และการทดลองพฤติกรรม ด้วยการฝึกปฏิบัติทักษะทางสังคมที่เหมาะสมในสถานการณ์จำลอง และไปฝึกปฏิบัติจริงเป็นการบ้าน

3) ขันยุดการให้คำปรึกษากลุ่ม

ครั้งที่ 10 การปัจฉินิเทศ สรุปบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ สะท้อนผล การปรับพฤติกรรม การเสริมแรง การเรียนรู้เทคนิคการป้องกันการหวนกลับของพฤติกรรมทางสังคมที่ไม่เหมาะสม ควบคุมและจัดการกับความรู้สึกกังวลใจว่าถูกทอดทิ้งหรือต้องแยกจากกัน ด้วยการให้ข้อมูลเพิ่มเติม และช่องทางติดต่อได้หลังการปรับพฤติกรรมเสร็จสิ้น

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยแบ่งระยะดำเนินการทดลอง ออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

1. ระยะก่อนการทดลอง ให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่มีอายุระหว่าง 19 - 24 ปี ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 - 4 ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จำนวน 200 คน ตอบมาตรวัดทักษะทางสังคมแล้วคัดเลือก นักศึกษาที่มีผลคะแนนในระดับต่ำ โดยเรียงลำดับจากผู้ที่มีคะแนนทักษะทางสังคม อยู่ในระดับต่ำสุดขึ้นไป จำนวน 60 คน สอบถามความสนใจ หรือยินดีเป็นอาสาสมัคร เข้าร่วมการทดลอง แล้วดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติลักษณะตามเกณฑ์คัดเข้าและเกณฑ์ คัดออก เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างครบตามที่กำหนด จำนวน 30 คน จึงทำการจับคู่ กลุ่มตัวอย่างตามระดับคะแนนทักษะทางสังคม (Scores Matching) เพื่อกันหรือใกล้เคียงกัน และจับคู่เพศเดียวกัน (Genders Matching) ก่อนสุ่มเข้ากลุ่ม (Random Assignment) ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย แบ่งออกเป็น กลุ่มทดลองจำนวน 15 คน ประกอบด้วยเพศชาย 5 คน และเพศหญิง 10 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 15 คน ประกอบด้วยเพศชาย 5 คน และเพศหญิง 10 คน ซึ่งคะแนนทักษะทางสังคมที่ได้จากการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ในขั้นตอนนี้ ใช้เป็นคะแนนในระยะก่อนการทดลอง (Pre-test)

2. ระยะการทดลอง ดำเนินการทดลองโดยผู้วิจัยให้การปรึกษากลุ่ม ตามคู่มือ โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เพื่อใช้พัฒนาทักษะทางสังคม ให้กับกลุ่มทดลอง ด้วยโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ สถานที่ให้คำปรึกษากลุ่มคือ ห้องเรียนของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ส่วนกลุ่ม ควบคุมไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยขอความร่วมมือนักศึกษากลุ่มควบคุม ให้ดำเนินชีวิตประจำวันตามปกติ และไม่เข้าร่วมกิจกรรมอื่นใดที่มีลักษณะส่งเสริมทักษะทางสังคม แต่หากมีความจำเป็นต้องเข้าร่วม ก็ขอให้แจ้งผู้วิจัยทราบเพื่อปรับวิธีดำเนินการทดลอง และตามหลักจริยธรรมการวิจัย ผู้วิจัยต้องจัดกิจกรรมชดเชยให้กลุ่มควบคุม โดยจัด ให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อใช้พัฒนาทักษะทางสังคม แบบเดียวกับที่จัดกระทำให้กับกลุ่มทดลอง แก่กลุ่มควบคุมหลังการทดลองเสร็จสิ้นแล้ว

1 เดือน (Waiting List)

3. ระยะหลังการทดลอง นักศึกษากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมถูกประเมินด้วยมาตรวัดทักษะทางสังคม หลังจากการทดลองครั้งที่ 10 ซึ่งเป็นขั้นตอนป้องกันการหวนกลับของพฤติกรรมและยุติการให้คำปรึกษา จากนั้นผู้วิจัย ตรวจสอบให้คะแนนและเก็บรวบรวมไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Post - test)

4. ระยะติดตามผล หลังจากการทดลองเสร็จสิ้น เป็นเวลา 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยดำเนินการนัดหมายให้กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ได้ตอบมาตรวัดทักษะทางสังคม จากนั้นตรวจสอบให้คะแนนและเก็บรวบรวมเป็นผลคะแนนในระยะติดตามผล (Follow - up) ข้อมูลที่ได้ในระลอกการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล นำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในขั้นตอนต่อไป

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ใช้แบบแผนการทดลองแบบ Pretest and Posttest Control Group Design (Edmonds & Kennedy, 2017)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้วิธีการเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยด้วยการทดสอบที แบบกลุ่มสัมพันธ์กัน (Dependent Sample t - test) และแบบกลุ่มไม่สัมพันธ์กัน (Independent Sample t - test)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะทางสังคมในระยะหลังการทดลอง (Post - test) ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	คะแนนทักษะทางสังคมระยะหลังการทดลอง					
	n	df	Mean	S.D.	t	p
กลุ่มทดลอง	15	28	94.26	3.72	18.82*	.00
กลุ่มควบคุม	15		72.53	2.44		

* $p < .05$

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าคะแนนทักษะทางสังคมในระยะหลัง การทดลอง ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม แตกต่างกัน โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะทางสังคมระยะหลังการทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะทางสังคมในระยะติดตามผล (Follow - up) ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	คะแนนทักษะทางสังคมระยะติดตามผล					
	n	df	Mean	S.D.	t	p
กลุ่มทดลอง	15	28	93.20	3.80	18.25*	.00
กลุ่มควบคุม	15		71.60	2.56		

* $p < .05$

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าคะแนนทักษะทางสังคมในระยะติดตามผล ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม แตกต่างกัน โดยกลุ่มทดลอง มีคะแนนทักษะทางสังคมในระยะติดตามผล สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะทางสังคม ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มทดลองระหว่างระยะก่อนการทดลอง (Pre - test) กับระยะหลังการทดลอง (Post-test)

ระยะ	คะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มทดลอง					
	n	df	Mean	S.D.	t	p
ก่อนการทดลอง	15	14	73.00	3.66	19.89*	.00
หลังการทดลอง	15		94.26	3.72		

* $p < .05$

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าคะแนนทักษะทางสังคม ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มทดลอง ระหว่างระยะก่อนการทดลอง กับระยะหลังการทดลองแตกต่างกัน โดยคะแนนทักษะทางสังคมในระยะหลังการทดลอง สูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะทางสังคม ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มทดลองระหว่างระยะก่อนการทดลอง (Pre - test) กับระยะติดตามผล (Follow-up)

ระยะ	คะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มทดลอง					
	n	df	Mean	S.D.	t	p
ก่อนการทดลอง	15	14	73.00	3.66	19.99*	.00
ติดตามผล	15		93.20	3.80		

* $p < .05$

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าคะแนนทักษะทางสังคม ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มทดลอง ระหว่างระยะก่อนการทดลองกับระยะติดตามผลแตกต่างกัน โดยคะแนนทักษะทางสังคมในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. นักศึกษาระดับปริญญาตรีกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม มีคะแนนทักษะ ทางสังคมสูงกว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีกลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลองซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยอธิบายได้ว่าเนื่องจากโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มได้สร้างและพัฒนาโปรแกรมโดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ซึ่งเสนอโดย Bandura 1986)) สามารถอธิบายหลักการของทฤษฎีโดยสรุปได้ว่า การจัดสื่อการเรียนรู้ การจัดสิ่งแวดล้อม ฝึกประสบการณ์ และใช้การเรียนรู้ทางสังคมในด้านทักษะทางสังคม สามารถพัฒนาทักษะทางสังคมของบุคคลได้ ส่งผลให้กลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะทางสังคม สูงกว่ากลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณพร

กระต่ายทอง (2559) ได้พัฒนาหลักสูตรเสริม เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับการอยู่ร่วมกัน ในสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษา ผลจากการจัดสื่อ การเรียนรู้ การจัดสิ่งแวดล้อม ฝึกประสบการณ์ ปรากฏว่า นักศึกษากลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะทางสังคม ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการเคารพสิทธิของผู้อื่น สูงกว่ากลุ่มควบคุม ในระยะ หลังการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Soorya และคณะ (2015) ได้ศึกษาผลของการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา สังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ในประเทศสหรัฐอเมริกา ผลจากการใช้ตัวแบบ การจัดสิ่งแวดล้อม ฝึกประสบการณ์ และการเรียนรู้ทางสังคม ปรากฏว่า กลุ่มทดลอง มีคะแนนทักษะทางสังคม และมีความสัมพันธ์ทางสังคม สูงกว่ากลุ่มควบคุม ในระยะ หลังการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักศึกษาระดับปริญญาตรีกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิด การปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม มีคะแนนทักษะ ทางสังคมสูงกว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีกลุ่มควบคุม ในระยะติดตามผล หลังจากการทดลองเสร็จสิ้น เป็นเวลา 2 สัปดาห์ เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ซึ่งอภิปรายได้ว่า เป็นเพราะการให้ คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ตามแนวคิดของ Beck (1995) ได้เสนอว่า พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากความคิด การปรับเปลี่ยนความคิด จึงสามารถ ใช้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลได้ ผู้วิจัยจึงได้ฝึกให้กลุ่มตัวอย่างได้ตรวจสอบตนเอง ประเมินตนเอง จากความคิดที่ไม่เหมาะสม จากการบิดเบือนทางปัญญา โดยใช้การค้นหา ความคิดอัตโนมัติ และปรับโครงสร้างทางปัญญา หรือปรับเปลี่ยนให้มีความคิดด้านทักษะ ทางสังคมที่เหมาะสม ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมาจากภายใน หรือเกิดจากความคิดของตนไม่เหมาะสม ไปเป็นความคิด ที่เหมาะสม โดยผ่านการฝึกทักษะ หรือพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสมในสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริง ดังนั้น เมื่อเวลาผ่านไปทักษะการคิดนี้ยังคงอยู่ ส่งผลให้กลุ่มทดลองยังคงมีทักษะทางสังคมสูง ในระยะติดตามผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์ (2557) ได้ศึกษา และพัฒนาความฉลาดทางสังคม ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคใต้ ผลจากการใช้ กระบวนการกลุ่ม การฝึกทักษะหรือพฤติกรรมทางสังคม ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่เหมาะสม ทั้งในสถานการณ์จำลอง และสถานการณ์จริง ปรากฏว่า นักศึกษากลุ่มทดลองมีคะแนน

ทักษะทางสังคม ในด้านการแสดงออกทางอารมณ์ ทางสังคม และการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุม ในระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Li และคณะ (2016) ได้ใช้โปรแกรมปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม และลดพฤติกรรมอายุของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในประเทศไทย ผลจากการปรับเปลี่ยนความคิดที่ไม่เหมาะสม จากการบิดเบือนทางปัญญา โดยใช้การค้นหาความคิดอัตโนมัติและปรับเปลี่ยนให้มีความคิดด้านทักษะทางสังคมที่เหมาะสม ปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะทางสังคม และมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมในระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักศึกษาระดับปริญญาตรีกลุ่มทดลอง ที่ได้รับคำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม มีคะแนนทักษะทางสังคมในระยะหลังการทดลอง สูงกว่าระยะก่อนการทดลอง เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ซึ่งอธิบายได้ว่า เป็นเพราะการปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญาได้นำแนวคิดเนื้อหาการพัฒนาพฤติกรรมเชิงบวกของ Goldstein, Glick & Gibbs (1998) ซึ่งนิยมใช้พัฒนาพฤติกรรมทางสังคมให้แก่เด็กและเยาวชนในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจากผลการวิจัยจำนวนมาก มาให้ความรู้แก่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเนื้อหาประกอบด้วย การเห็นแก่ผู้อื่น การพัฒนาอารมณ์เชิงบวก การมองจากมุมของผู้อื่น การรู้ซึ้งถึงความรู้สึก ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความสามารถในการเข้าสังคม ความภูมิใจในตนเอง การรับรู้คุณค่าของตนเอง การกำกับควบคุมตนเอง การแก้ปัญหาและการจัดการความเครียด ร่วมกับเนื้อหาทักษะทางสังคม ส่งผลให้กลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะทางสังคมในระยะหลังการทดลอง สูงกว่าระยะก่อนการทดลอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชวีร์วรรณวังนาค (2553) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการรับรู้พฤติกรรมสังคมทางบวกต่อพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียน ผลจากการให้ความรู้ในด้านการเห็นแก่ผู้อื่น การมองจากมุมของผู้อื่น การรู้ซึ้งถึงความรู้สึก ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และทักษะทางสังคม ปรากฏว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมและทักษะทางสังคมในระยะหลังการทดลอง สูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Vesperiini และคณะ (2015) ได้ศึกษาผลของการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม ทักษะการสื่อสารทางสังคม และพฤติกรรมการปรับตัว

ทางสังคมของวัยรุ่นตอนปลายในประเทศฝรั่งเศส ผลจากการปรับเปลี่ยนความคิดที่ไม่เหมาะสมโดยใช้การค้นหาคำคิดอัตโนมัติ และปรับเปลี่ยนให้มีความคิดด้านทักษะทางสังคมที่เหมาะสม การฝึกทักษะเชิงพฤติกรรม ร่วมกับการเรียนรู้เนื้อหาด้านการเห็นแก่ผู้อื่น การพัฒนาอารมณ์เชิงบวก การมองจากมุมมองของผู้อื่น การรู้ซึ่งถึงความรู้สึก ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความสามารถในการเข้าสังคม และทักษะทางสังคม ปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม และทักษะทางสังคม ในระยะหลังการทดลอง สูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักศึกษาระดับปริญญาตรีกลุ่มทดลอง ที่ได้รับคำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม มีคะแนนทักษะทางสังคมในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 ซึ่งอภิปรายได้ว่า เป็นเพราะการวิจัยนี้ได้ใช้วิธีการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ตามแนวคิดของ Beck (1995) ได้เสนอว่า การตอบสนองเชิงพฤติกรรมที่มีต่อสิ่งเร้า เกิดจากผลรวมทางความคิดของบุคคลการปรับเปลี่ยนความคิดจึงสามารถใช้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลได้ด้วยการเปลี่ยนความคิดไม่เหมาะสมให้กลายเป็นความคิดที่เหมาะสมโดยใช้การฝึกทักษะทางสังคม ในสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริง ดังนั้นเมื่อเวลาผ่านไปกลุ่มทดลองเจอปัญหาหรือสถานการณ์ที่ต้องการการตอบสนองด้วยทักษะทางสังคมที่แตกต่างไปจากเดิม แต่ทักษะการคิดนี้ยังคงอยู่ ส่งผลให้กลุ่มทดลองมีทักษะทางสังคม สูงในระยะติดตามผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ Essau และคณะ (2014) ได้ศึกษาผลการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียน ในประเทศอังกฤษ ผลการปรับความคิด และการฝึกทักษะเชิงพฤติกรรมด้านทักษะทางสังคม ปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะทางสังคม ในระยะติดตามผล สูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Lindenberg และคณะ (2017) ได้ใช้การให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เพื่อลดพฤติกรรมติดการใช้อินเทอร์เน็ต และส่งเสริมทักษะทางสังคมของวัยรุ่น ในประเทศเยอรมนี ผลการทดลองปรากฏว่า วัยรุ่นกลุ่มทดลองติดอินเทอร์เน็ตต่ำลง แต่มีคะแนนทักษะทางสังคมในระยะติดตามผล สูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Einfeld และคณะ (2018)

ได้ใช้การให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School - Based Social Skills Training) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ในประเทศออสเตรเลีย ผลการปรับเปลี่ยนความคิดที่ไม่เหมาะสมด้านทักษะสังคม ให้กลายเป็นความคิดที่เหมาะสมโดยใช้การฝึกทักษะทางสังคม เช่น การสื่อสารเชิงบวก การเป็นผู้ฟังที่ดี และการควบคุมและแสดงออกทางอารมณ์ที่เหมาะสมทั้งในสถานการณ์จำลองและในสถานการณ์จริง ปรากฏว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะทางสังคม และการควบคุมอารมณ์ ในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

การนำผลวิจัยไปใช้

1. โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เพื่อใช้พัฒนาทักษะทางสังคม สามารถพัฒนาทักษะทางสังคมให้แก่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยได้ จึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่ครูอาจารย์ในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้นำโปรแกรมนี้ไปใช้พัฒนาทักษะทางสังคมให้กับผู้เรียนที่มีช่วงอายุใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

2. ก่อนนำโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญาไปใช้พัฒนาทักษะทางสังคมให้แก่กลุ่มเป้าหมาย ผู้ให้บริการ ครูอาจารย์ หรือผู้เกี่ยวข้อง ควรศึกษาทำความเข้าใจในทฤษฎี แนวคิด หลักการ วิธีการปฏิบัติและใช้งาน โปรแกรมให้ชัดเจนเสียก่อน และควรมีที่ปรึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านการปรับพฤติกรรม เช่น นักจิตวิทยา มาแนะนำช่วยเหลือหรือแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติสูงสุด

การทำวิจัยในครั้งต่อไป

โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อใช้พัฒนาทักษะทางสังคม สามารถพัฒนาทักษะทางสังคมให้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีได้ดี จึงควรสนับสนุนและส่งเสริมให้นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในช่วงวัยใกล้เคียงกับ

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยของสถานศึกษาในสังกัดอื่น เพื่อเป็นการเปรียบเทียบและยืนยันผลการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2559). **การสำรวจสุขภาพจิต (ความสุข) คนไทย พ.ศ. 2558**. กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข.
- กาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์. (2557). การศึกษาและพัฒนาความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคใต้. **วารสารสุทธิปริทัศน์**, 28(86), 126 - 161.
- ชัชวีรธรณ วังนาค. (2553). ผลของโปรแกรมพัฒนาการรับรู้พฤติกรรมสังคมแห่งตนทางบวกต่อพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดหลักสี่ (ทองใบทิวารีวิทยา) กรุงเทพมหานคร. **วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี**, 7(1), 90 - 97.
- วรรณพร กระต่ายทอง. (2559). การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมของนักศึกษา. **วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ**, 11(2), 141 - 165.
- Baumeister, R. F., & Bushman, B. J., (2011). **Social Psychology and Human Nature**. (2nd ed.). Belmont, CA : Wadsworth.
- Caceda, R., James, G. A., Gutman, D. A., & Kilts, C. D. (2015). Organization of intrinsic functional brain connectivity predicts decisions to reciprocate social behavior. **Behavioural brain research**, 29(2), 478 - 483.
- Chou, W. J., Huang, M. F., Chang, Y. P., Chen, Y. M., Hu, H. F., & Yen, C. F. (2016). Social skills deficits and their association with Internet addiction and activities in adolescents with attention-deficit/hyperactivity disorder. **Journal of behavioral addictions**, 6(1), 42 - 50.

- Cingel, D. P., & Krcmar, M. (2017). Prosocial Television, Preschool Children's Moral Judgments, and Moral Reasoning : The Role of Social Moral Intuitions and Perspective - Taking. **Communication Research**, doi : 0093650217733846.
- Clark, D. A., & Beck, A. T. (2010). Cognitive theory and therapy of anxiety and depression : convergence with neurobiological findings. **Trends in cognitive sciences**, 14(9), 418 - 424.
- Corey, G. (2015). **Theory and practice of counseling and psychotherapy**. Belmont, CA : Nelson Education.
- Edmonds, W. A., & Kennedy, T. (2017). **An applied guide to research designs**. Thousand Oaks, CA : SAGE Publications.
- Einfeld, S. L., Beaumont, R., Clark, T., Clarke, K. S., Costley, D., Gray, K. M., ... & Taffe, J. R. (2018). School - based social skills training for young people with autism spectrum disorders. **Journal of Intellectual & Developmental Disability**, 43(1), 29 - 39.
- Eslami, A. A., Mazaheri, M. A., Mostafavi, F., Abbasi, M. H., & Noroozi, E. (2014). Farsi version of social skills rating system-secondary student form : Cultural adaptation, reliability and construct validity. **Iranian journal of psychiatry and behavioral sciences**, 8(2), 97 - 104.
- Essau, C. A., Olaya, B., Sasagawa, S., Pithia, J., Bray, D., & Ollendick, T. H. (2014). Integrating video - feedback and cognitive preparation, social skills training and behavioural activation in a cognitive behavioural therapy in the treatment of childhood anxiety. **Journal of affective disorders**, 167(1), 261 - 267.
- Glick, B., & Gibbs, J. C. (2010). **Aggression replacement training : A comprehensive intervention for aggressive youth**. Champaign, IL : Research Press.

- Goldstein, A., Glick, B., & Gibbs, J. (1998). **agression replacement training : a comprehensive intervension for aggressive youth**. Champaign, IL : Research press.
- Hanapi, Z., & Nordin, M. S. (2014). Unemployment among Malaysia graduates : Graduates' attributes, lecturers' competency and quality of education. **Procedia - Social and Behavioral Sciences**, 112(1), 1056 - 1063.
- Jurado, M., Cumba-Avilés, E., Collazo, L. C., & Matos, M. (2006). Reliability and validity of a spanish version of the social skills rating system - Teacher form. **Journal of Psychoeducational Assessment**, 24(3), 195 - 209.
- Kosciw, J. G., Palmer, N. A., & Kull, R. M. (2015). Reflecting Resiliency : Openness About Sexual Orientation and/or Gender Identity and Its Relationship to Well - Being and Educational Outcomes for LGBT Students. **American Journal of Community Psychology**, 55(1 - 2), 167 - 178.
- Kostelnik, M. J., Gregory, K. M., Soderman, A. K., & Whiren, A. P. (2012). **Guiding Children's Social Development and Learning** (7th ed.). Belmont, CA : Wadsworth.
- Laugeson, E. A., Gantman, A., Kapp, S. K., Orenski, K., & Ellingsen, R. (2015). A randomized controlled trial to improve social skills in young adults with autism spectrum disorder : The UCLA PEERS® program. **Journal of Autism and Developmental Disorders**, 45(12), 3978 - 3989.
- Leddy, M. A., Anderson, B. L., & Schulkin, J. (2013). Cognitive - behavioral therapy and decision science. **New Ideas in Psychology**, 31(1), 173 - 183.

- Li, Y., Coplan, R. J., Wang, Y., Yin, J., Zhu, J., Gao, Z., & Li, L. (2016). Preliminary evaluation of a social skills training and facilitated play early intervention programme for extremely shy young children in China. **Infant and Child Development**, 25(6), 565 - 574.
- Lievens, F., & Sackett, P. R. (2012). The validity of interpersonal skills assessment via situational judgment tests for predicting academic success and job performance. **Journal of Applied Psychology**, 97(2), 460 - 468.
- Lindenberg, K., Halasy, K., & Schoenmaekers, S. (2017). A randomized efficacy trial of a cognitive - behavioral group intervention to prevent Internet Use Disorder onset in adolescents : The PROTECT study protocol. **Contemporary Clinical Trials Communications**, 6(1), 64 - 71.
- Maddox, B. B., Miyazaki, Y., & White, S. W. (2017). Long - term effects of CBT on social impairment in adolescents with ASD. **Journal of autism and developmental disorders**, 47(12), 3872 - 3882.
- Matson, J. L., Hess, J. A., & Mahan, S. (2013). Moderating effects of challenging behaviors and communication deficits on social skills in children diagnosed with an autism spectrum disorder. **Research in Autism Spectrum Disorders**, 7(1), 23 - 28.
- Miltenberger, R. G. (2012). **Behavior Modification : Principles and Procedures** (5th ed.). Belmont, CA : Wadsworth.
- Myers, D. G. (2012) . **Social Psychology** (10th ed.). New York : McGraw - Hill.
- Nix, R. L., Bierman, K. L., Domitrovich, C. E., & Gill, S. (2013). Promoting children's social-emotional skills in preschool can enhance academic and behavioral functioning in kindergarten : Findings from Head Start REDI. **Early Education & Development**, 24(7), 1000 - 1019.

- Ozabaci, N. (2012). Cognitive behavioural therapy for violent behaviour in children and adolescents : A meta-analysis. **Children and Youth Services Review**, 33(1), 1989 - 1993.
- Perren, S., Forrester - Knauss, C., & Alsaker, F. D. (2012). Self - and other - oriented social skills : Differential associations with children's mental health and bullying roles. **Journal for educational research online**, 4(1), 99 - 123.
- Pereira - Lima, K., & Loureiro, S. R. (2015). Burnout, anxiety, depression, and social skills in medical residents. **Psychology, health & medicine**, 20(3), 353 - 362.
- Powers, J. D., Swick, D. C., Wegmann, K. M., & Watkins, C. S. (2016). Supporting prosocial development through school - based mental health services : A multisite evaluation of social and behavioral outcomes across one academic year. **Social Work in Mental Health**, 14(1), 22 - 41.
- Seevers, R. L., & Jones - Blank, M. (2008). Exploring the Effects of Social Skills Training on Social Skill Development on Student Behavior. **Online Submission**, 19(1), 1 - 12.
- Sentse, M., Prinzie, P., & Salmivalli, C. (2017). Testing the direction of longitudinal paths between victimization, peer rejection, and different types of internalizing problems in adolescence. **Journal of abnormal child psychology**, 45(5), 1013 - 1023.
- Soorya, L. V., Siper, P. M., Beck, T., Soffes, S., Halpern, D., Gorenstein, M., & Wang, A. T. (2015). Randomized comparative trial of a social cognitive skills group for children with autism spectrum disorder. **Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry**, 54(3), 208 - 216.

- Spain, D., Blainey, S. H., & Vaillancourt, K. (2017). Group cognitive behaviour therapy (CBT) for social interaction anxiety in adults with autism spectrum disorders (ASD). **Research in Autism Spectrum Disorders**, 41(2), 20 - 30.
- Spence, S. H., Donovan, C. L., March, S., Kenardy, J. A., & Hearn, C. S. (2017). Generic versus disorder specific cognitive behavior therapy for social anxiety disorder in youth : A randomized controlled trial using internet delivery. **Behaviour research and therapy**, 90(3), 41 - 57.
- Sturmer, S., & Snyder, M. (Eds.). (2009). **The psychology of prosocial behavior : Group processes, intergroup relations, and helping**. Malden, MA : John Wiley & Sons.
- Vesperini, S., Askenazy, F., Renaudo, N., Staccini, P., Hun, S., Legall, E., & Serret, S. (2015). Prosocial intervention in children and adolescents with autism spectrum disorder without intellectual disability : benefits of videotaping therapy sessions. **L'Encephale**, 41(1), 47 - 55.
- Whitted, K. S. (2011). Understanding how social and emotional skill deficits contribute to school failure. **Preventing School Failure : Alternative education for children and youth**, 55(1), 10 - 16.
- Wolstencroft, J., Robinson, L., Srinivasan, R., Kerry, E., Mandy, W., & Skuse, D. (2018). A Systematic Review of Group Social Skills Interventions, and Meta-analysis of Outcomes, for Children with High Functioning ASD. **Journal of autism and developmental disorders**, 48(1), 1 - 15.

